

De Nono p̄cep.

istis et pudicis personis: quod nunquam vel raro talia proferunt: sed sibi christum septimo nominant eo quod versat in cordibus ipsorum. Hic patet in beato Ignatio martyre: qui in tormentis positus septimo christum nominavit. Et requisitus quare hoc nomen toties nominaret: dixit. Quia hoc nomen septem habeo in corde meo: et reticere non possum. et tortores post mortem eius cor extraxerunt de corpore: et illud in partes sciderunt. et in qualibet parte fuit scriptum hoc nomen iesus aureis litteris. Ergo quilibet christi/ stianus se cauere debet a peccatis malis et scurrilibus et luxuriosis. Unde Isidorus de summo bono. Vali sermones in ore christi/ ani esse non debent. Hoc etiam ostendit apostolus dicens. Dis sermo malus ex ore vestro non procedat. Et merito: quod secundum dictum christi in euangelio. De omni verbo otioso reddidituri sumus rationem. Multo fortius de peccatis scurrilibus et nocivis. Ergo merito quilibet nostrum debet a deo petere curam. dicens. Domine domine custodiam os meum: ut non delinquam in lingua mea. Et nota per conclusionem octavi precepti scilicet de falso testimonio quomodo falsi testes puniuntur: quoniam in presenti: quoniam in futuro. Et hoc pono rationale exemplum. **A** Legit quod quidam bonus homo iustus propter rigorem iusticie a quibusdam malis hominibus odiebatur: unde inposuerunt sibi falsa crimina que et iuramento confirmant eo quod non facile credebatur eis homines propter excellentiam vite illius boni hominis. Et primus ait: nisi ita sit: Certe proferam. Digne peream. Secundus dixit morbo regio ledar in toto corpore nisi ita sit. Tertius oculos perdam nisi ita res se habeat. Quod totum sic evenit illis propter peccatum perurij et falsi testimonij. Nam primus testis falsus mox a plaga ignis exustus est. Secundus a pedibus usque ad caput consumitur: quia putridus factus est. Tertius talia audies et videns: et de seipso timens factum revelavit: et postmodum cecus effectus est. Unde hoc dicit Salomon Prover. xix. Falsus testis non erit impunitus.

Non concupisces rem proximi tui. Superius in septimo precepto prohibuit furtum: hic autem prohibet concupiscentiam cordis dei. **N**on concupisces rem proximi tui. Et sciendum quod contra hoc preceptum faciunt decem genera hominum. **P**rimi sunt qui concupiscunt bona aliorum: et sciunt quod non possunt obtinere rem concupitam non persequuntur concupiscentiam. Si autem scirent se posse consequi concupitam: forsitan fortissime conarentur ad persequendam concupiscentiam in effectum. et isti taliter concupiscendo mortaliter peccant. **S**ecundi sunt qui aliena concupiscunt et cum omni conatu exteriori laborant per talia reillicite obtinenda: quod quantum non obtineant: peccant tamen mortaliter: quod apparet in fure et latrone per furto et rapina laborare: quod licet in effectu non furem nec rapiant mortaliter tamen peccant et graviter quod primi. Si autem pravus conatus assensum appetita: adhuc graviter peccat ut patet in furibus et latronibus rebus concupitam illicite obtinentibus. Et istis nunquam remittitur peccatum nisi prius restituat ablatum ut Augustinus dicit. Dummodo tamen habeant facultatem restituendi. **T**ertij qui concupiscunt bona aliorum iniuste: et habent spem ut ea sibi possint acquirere: sed non audent attemptare propter timorem corporis et honoris. Sed si scirent se posse evadere: persequerentur toto conatu: et sic non propter deum dimittunt: sed propter timorem et confusionem humanam. **Q**uarti sunt qui concupiscunt iustas res: sed ad malum finem: id est ad peccandum: ut puta ad vanam gloriam exercendam vel ad luxuriam: vel ad crapulam. Sicut ille dives de quo scribitur. Luce. vi. quod epulabatur quotidie splendide. Ergo quamquam videret aliquem ludere pecuniis lucrari: vel usurarium usuras exercere vel videret superbas vestium: et sic de alijs. Et sic ad talem finem desideraret et habere

precepto

bere diuitias: vt sic etiam contra deum
posset viuere: peccat cōtra hoc p̄ceptum
Et s̄m hunc intellectum non solum con-
tra illud p̄ceptum faciūt illi qui aliena
concupiscunt: sed etiam qui sua propria
malez illicitē expendūt vt pomposi z vo-
luptuosi tessarij z huiusmodi. **Q**uin-
ti sunt qui cum nimio appetitu z amore
afficiuntur ad temporalia quāuis nō in-
tusteuellent ea acquirere: tamē quando
ille appetitus z amor temporalium supe-
rat vel precellit amorem deī z appetituz
proprie salutis: sic q̄ mens suffocatur ex
toto: tales etiam grauit̄ peccant. **S**z
heui plures sunt qui totum cor suū occu-
pant cū talibz: sic q̄ raro vel nunq̄ d̄ dō
vel p̄ria salute cogitāt. **B** **S**exti
sūt q̄ auare possident z retinēt sua iusta
bona cum nimia tenacitate z cū insatia-
bili cupiditate sic q̄ de supfluis paupi-
bus non subueniunt s̄m iussu christi
qui dicit **Luce. xi.** Quod superest date ele-
mosynam. **E**t de his dicit **Hermann**⁹
scilicet q̄ si superflua tenent que danda
essent: tunc si ex tali tenacitate superfluo-
rum alij magnam penuriam sustinerēt:
vt puta qui teneret superfluum bladū:
vinum vel h̄mōi victualia vt cari⁹ v̄de-
re posset unde multoz penuria z rerum
charistia sequerēt: grauit̄ peccat̄. **I**n
necessitate ei extrema supflua tenacitas
diuitū videt̄ oīno esse in iniuriā paup̄ez
Unde **Ambrosi**⁹. **U**niuersis creat⁹ est
mundus: quem pauci diuites occupāt
Unde **Basilii** super illud **Luce. xij.**
hominis diuitis dicit. **N**onne inq̄t spo-
liator es qui dispensanda suscepisti pro-
pria reputando. **E**st em̄ panis famelicū
quem tu tenes. **A**udi tunica quā in con-
clau conseruas **D**iscalceati calcei q̄ pe-
nes te marcescunt: indigentis argentuz
quod possides humatum. **U**nde **A**m-
brosius in s̄mone: **N**on minoris est cri-
minis habenti tollere q̄ cū posset indu-
gentibz denegare. **E**rgo tantoz scias te
erige bona: quātis posses p̄stare z nol.

Sciendū tñ q̄ m̄gr in cōpendio thes̄
logice veritatis dicit. **C**ū quis retinet su-
pflua ex insatiabili cupiditate: ē mortu-
le p̄ccm. **E**t p̄cipuū signū talis affect⁹ ē
q̄ quis reus poti⁹ putrescere sinit apud
se q̄ vtiliter alijs dispenseret. **V**erbi gra-
tia. sicut ille qui panem vel carnes z fru-
mentū vel h̄mōi cōmestibilia perire per-
mittit ante q̄ pauperibz erogare vellet.
Et hoc ex nimia paritate. q̄ timeret sibi
semp deficere. z q̄nq̄ talis vix audet s̄z
suā necessitatē cōmedere. **E**t in h̄ silis ē
buboni de quo legit q̄ terā comedit. et
quādo caput sup terā erigit: tūc timeret
sibi terā adhuc deficere z tunc non pl⁹
audet comedere de terā nisi inquantuz
potest cum vno pede regere siue tollere.
ergo quilibet possidens bona tempora-
lia debet pauperibus cōdiuidere. **U**n-
de **Augustinus**. **D**a christo in teris q̄
tibi reddet in celo. **U**nde etiā **Beda** su-
per **Lucam**. **N**on reprehenditur diues
q̄ terā coluerit: vel fructus in horrea
congregauit. sed q̄ fiduciam vite in illis
posuerit: nec pauperibus erogauerit. vt
ab eis reciperetur in eternis taberna-
culis. **N**ota exemplum de diuitibus tena-
cibus. **L**egitur q̄ quidez diues tempo-
re famis ne audiret voces querulosas
paup̄ez ad quādā suā hereditatē iuxta
quādā aquā se trāstulit vbi p̄ nimia fa-
me paup̄ popul⁹ clamās: eū secur⁹ ē p̄
pter sustentatōez. **Q**uoz voces audies
respondit. **N**on durabo cū istis canibz.
Et sic fecit mēsam suā poni retro in ali-
am camerā vbi tales voces audire non
posset. **E**t statim quidez armat⁹ pullat
uit in porta dicens: **N**unci⁹ dei sum et
volo loqui d̄no vestro: **S**ed cū seruitoz
de m̄a dato d̄ni sut eū assereret tibi nō eē
Respondit. **V**entris. **N**ā in illam ca-
merā ideo se trāstulit ne pauperuz cla-
mores audiret: **E**t nūc ex parte dei ego
cito eū vt cōpareat corā deo reddere ra-
tionē de oibus temporalibz sibi cōmis-
sis. **Q**ui diues nox ad mortē infirmat⁹

De decimo

a caris suis ad pñiam z ad cōfessionem
erhortabat artēti: q̄s ille audire rēnuīt
q̄ dixit **E**go ad iudiciū dī citat' cōparuī
et ad et nā dānatōem iudicat' sū sine oī
spe salutis: qz sicut nō exercui miscōdīam
z cōpassionē ad paupes xpī: sic eadē di/
strictōe sine miscōdīa sentētiat' sū: z sic in
felice aīaz expirauit. z res z corp' z aīaz
p̄didit **U**n̄ Jacobi. 3. Iudiciū fit ei sine
miscōdīa q̄ hic nō facit miscōdīam. **S**e
p̄imi sunt q̄ cupiscūt honorē z pulchri
tudinē. p̄imi: honorē p̄t exaltatōem z
supbiam. pulchritudinē p̄t hoc vt
hominibz placeant: z hoc est p̄c̄m **S**z
si naturalit' quis appeteret pulchritudi/
nem nō tñ dēū p̄t hoc viuere veller:
sic q̄ p̄t esse sine p̄c̄o. **C**ōtraui sunt
q̄ famuluz vel ancillam p̄imi sibi attra/
hunt: cū tñ alīas a fuitio recedere nō in/
tendunt quod est phibitū in lege vt h̄z
Exodi. 20. Nō cōcupisces frumyl' an/
cillam. zc. Itē est dēū legem nature: quia
hec est lex naturalis. Quod tibi nō vis
fieri. videne feceris alteri. Et chrīst' in
euangelio. Que vultis vt faciant vobis
hoīes. zc. Ergo si tu h̄es famulū vl' fa/
mulā fidelēz non velles q̄ tibi q̄s eū vel
eam abstraheret: sic z tu p̄imo teneris.
Noni sunt q̄ nimio amore afficiūtur de
superbia: tamen infra deum: z h̄ ē ventia
le. **D**ecimi sunt q̄ appetunt aliena cū
voluntate conditionata: scilicet si possent
h̄re sine offensa deīz iniuria p̄imi: z tūc
vel nullū vel tantū est ventiale p̄c̄m. siue
talem d̄itōem actualit' addant siue ha/
bitualit' eā intendāt.

De decimo p̄cep.

Non concupisces vxorem pro/
ximi tui **U**bi prohibetur om/
nis concupiscētia carnis. qz ī
sexto p̄cepto phibuit actū car/
nis: hic at phibet cupiscētia carnis.
Ubi sciendū q̄ hoc p̄ceptū faciunt
quattuor genera hoīm. **P**rimi q̄ de/

liberate concupiscunt z libent' ope actuz
perpetrarent si possibile ipsis foret. z ta/
les contra p̄ceptum deī faciunt z pec/
cant mortalit'. **T**erbi gratia. **S**i quis
vna die centū dom' intraret: z in q̄libet
domo cupiscētia malā sibi p̄visum
acquireret: tot peccata mortalia acq̄re/
ret. **U**nde **M**arth. 5. **Q**ui viderit mu/
lierē ad concupiscētia eam: taz mecha/
tus est eam in corde suo. scz vt cupiscē/
tia transeat in affectū cordis z in consen/
sum rationis. **E**t etiā si facultas affit fa/
cere disponat: iā mechatus est eā in cor/
de suo. qz fm iurayolūtas p̄ facto repu/
tat'. **S**c̄di sunt qui vellent z possent h̄
tinent mundū z scādalum. **S**ed si sci/
rent se posse latere in hoc actu: nec deuz
nec sanctos nec salutem anime curarent
quin hoc potius p̄petrarēt. **E**t tales q̄
sic dimittunt: deū grauius offendūt qz
voluntas est deliberata ad actum illū.

Terrij sunt q̄ non cupiscunt
nec actū p̄petrare volunt: sed faciunt vt
concupiscātur: vt multe mulieres. simi/
liter z virgines que ad hoc selauāt z or/
nant vt amabiliōres fiāt. que non soluz
in plateis z choreis: imo etiā in ecclesia
corda viroz vulnerāt: dum eis nunc cō/
loze albo: nunc rubeo. nunc familiari col/
loquio: nunc manuū iniectione: nunc yul/
tus compositione: nunc oculoruz lascīua
intuitione laqueum z occasionem ruine
p̄stāt. **E**t tales qui sic non concupiscunt
nec actū facere volunt sed concupisci vo/
lunt sūt occisores aīaz. **U**nd̄ **B**ern̄. in
fm̄oe. **N**onne videt tibi grauiorem ab
eo xp̄s sustinere persecutionē. qui sugge/
stione maligna exemplo pernicioso scā/
dali occasiōe ab eo puerit aīas quas re/
redemit. q̄ a iudeo qui sāguine ei' effu/
dit. **Q**uarti s̄z q̄ non cupiscūt
nec etiā actum facere p̄ponūt: sed tamē
delectātur in morosa delectatione cum
plena ratione z volūtate. **E**t talis moro/
sa delectatio est peccatum mortale. **C**ō/
tra quod hec multi faciunt tā mulieres